

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

حوزه علمیه فاطمیه (سلام الله علیها) بیاض

عنوان تحقیق:

حضور قلب در نماز

استاد راهنما :

سرکار خانم کاظمی

پژوهشگر:

سمیه بهشتی زاده

بهار ۹۷

الحمد لله

چکیده

باتوجه به اینکه حضور قلب در قبولی نماز نقش دارد و حقیقت واصل نماز حضور قلب است سعی شد در این مقاله عواملی که باعث ایجاد حضور قلب در نماز می شود و عواملی که مانع از ایجاد حضور قلب در نماز می شود رابه طور اختصار در دو فصل بیان کنیم که فصل اول عوامل و موانع بیرونی که در ایجاد حضور قلب در نماز تاثیر دارند و فصل دوم عوامل موانع درونی که در حصول حضور قلب تاثیر دارند را بیان کرده ام .

کلید واژه : نماز ، حضور، قلب، عوامل

فهرست مطالب

تعریف و تبیین.....	۱
ضرورت و اهمیت.....	۱
مقدمه.....	۲
گفتار اول: عوامل بیرونی حضور قلب در نماز.....	۳
۱ ادنیا پرستی.....	۳
الف. ترک اصل دنیا.....	۴
دیدگاه اسلام.....	۴
ب. ترک محبت دنیا.....	۶
پ. ترک دنیا پرستی.....	۷
درمان.....	۷
۱ ۴ گناه.....	۸
درمان.....	۹
الف. با علل فساد و گناه مبارزه کنیم.....	۹
ب. از القائنات، جهت ترک گناه کمک بگیریم.....	۹
ج. از خود نماز در ترک گناهان کمک بگیریم.....	۱۰
۱ ۳ چشم چرانی.....	۱۰
درمان.....	۱۱
الف. کنترل چشم در همه حال.....	۱۱
۱ ۴ دوست فاسد.....	۱۱
۱ ۵ مجلس و محیط فاسد.....	۱۲
۱ ۶ بیهوده گویی.....	۱۳
۱ ۷ پر خوری و پر خوابی.....	۱۴

۱۶	گفتار دوم: عوامل درونی حضور قلب در نماز.....
۱۶	نماز اول وقت
۱۷	انتخاب مکان مناسب برا نماز
۱۹	یاد نماز و داع
۱۹	توجه به معانی اذکار و الفاظ نماز
۲۱	وسواس در قرائت
۲۲	آشنایی به ظاهر و باطن نماز
۲۲	ب. همانند سازی با الگوهای دینی
۲۳	تندخوانی و شتاب زدگی
۲۳	چشم بستن
۲۵	نتیجه گیری
۲۶	منابع

حواس در قراءت، کافی نیست، ثانیاً هدف نیست، بلکه هدف، توجه کامل قلب به خداست و چنین شخصی، به جای توجه به خدا و بریدن از اغیار، گرفتار ادای کلمات از مخرجشان می شود.^۱

آشنایی به ظاهر و باطن نماز

باید بداند که رعایت قراءت و امثال آن، از احکام ظاهریه نماز و عبادت می باشند و باید در حد اعتدال و تکلیف به آنها توجه کرد و حضور قلب و تخلیه قلب از اغیار از شرایط باطنیه نماز است و حقیقت نماز با وجود آن معنا پیدا می کند که هرچه توجه به این معنا زیادتیر باشد، نماز کاملتر خواهد شد، چرا که باطن نماز برخلاف ظاهر آن، محدود به حدی نیست. باید دانسته شود که فرق نماز امیر المؤمنین - علیه السلام - با نماز ما در حضور قلب به خدا می باشد نه به مدّ «و لا الضّالّین» و قراءت کاملتر آن حضرت.

ب. همانند سازی با الگوهای دینی

برای این که نمازگزار، متوجه شود که دچار وسواس شده یا خیر، بهتر است عمل خود را بر علما و فقها عرضه کند و از آنها سؤال کند که آیا مبتلا به مرض وسواس است یا خیر؟ چون کشف مرض، برای مریض مشکل است، بلکه چه بسا خود را عادی می بیند و دیگران را متهم به بی مبالاتی می نماید و از عمل آنها رنج می برد.^۲

^۱ محسن قرانتی، پیوندهای نماز، قم نشر المصطفی، ۱۳۹۰، ص ۴۰

^۲ همان ص ۴۵

تندخوانی و شتاب زدگی

از موجبات حواس پرتی، تند خوانی و تعجیل در اتمام نماز است، که علت سریع خوانی هم، عدم اهتمام به نماز است. چرا که چنین افرادی، نماز را فقط برای رفع تکلیف می خوانند، لذا با کراهت و بی میلی عبادت را انجام می دهند و در نتیجه احساس خستگی می کنند.

انگیزه تند خوانی، حاضر شدن نزد محبوب کذایی است و از این که چند لحظه ای در نزد کسی که قلبش متوجه او نیست ایستاده، رنج می برد و می خواهد هر چه سریعتر به طرف کسی یا کاری که دوست دارد پرواز کند.

اگر کسی قلبش متوجه خدا باشد و از این حضور راضی باشد، لزومی برای تندخوانی و فرار از نماز نمی بیند، چون در محضر کسی است که باید باشد، لذا تمام حواسش را متمرکز به محبوب واقعی می نماید.^۱

چشم بستن

یکی از راههای معمولی که در میان مردم بیشتر مشاهده می شود، بستن چشمها در حین نماز است تا تمرکز حواس بیشتری حاصل کنند که این امر البته برای کسانی است که نمی توانند بدون بستن چشمها در نماز و با نگاه به محل سجده، آن تمرکز لازم را کسب کنند و گرنه کسی که می تواند با نبستن چشمها در نماز و با نگاه کردن به محل سجده، حواس خود را جمع کند، بهتر است که چشمها را نبندد.^۲

^۱ محسن قرآنی، پیوندهای نماز، قم نشر المصطفی، ۱۳۹۰، ص ۵۰

^۲ جوادی آملی، عبدالله، رازهای نماز، ترجمه علی زمانی قمشه ای، نشر اسرا، ۱۳۸۲، ص ۶۲

نتیجه گیری

نماز عمود دین معرفی شده است پس در این صورت نماز در اعمال دیگر ما هم تاثیر دارد . و آن نمازی که با حضور قلب باشد ما را به خدا وصل می کند و در سایر اعمال ما تاثیر دارد و اگر حضور قلب در نماز نباشد مورد قبول نیست و ما می توانیم با انجام یک سری از امور حضور را در نماز ایجاد کنیم و باید سعی کنیم آنچه را که ما را از این اصل دور می کند برطرف کنیم موانع داخلی و خارجی در ایجاد حضور قلب وجود دارد که اگر بتوانیم با صبور

منابع

- ۱- قرآن
- ۲- نهج البلاغه
- ۳- پاینده ابوالقاسم، نهج الفصاحه، چاپ ۴، تهران، انتشارات دنیای دانش، ۱۳۸۲
- ۴- ثانی شهید، اسرار قلبی نماز، ترجمه غلامحسین روشن نژاد، بی چا، مشهد، انتشارات آستان قدس رضوی، بی تا
- ۵- جوادی آملی، عبدالله، رازهای نماز، ترجمه علی زمانی قمشه ای، نشر اسراء، ۱۳۸۲، ص ۱۵
- ۶- خمینی روح الله، اسرار نماز (معراج السالکین_صلواه العارفین)، بی چا، قم، انتشارات آزادی، بی تا
- ۷- راشدی، حسن، نمازشناسی، چاپ ۲، تهران، ستاد اقامه نماز، ۱۳۸۰
- ۸- حسن، صدری مازندرانی، رازهای نماز (درکلام الله اطهار و علما) چاپ ۳، قم انتشارات جاف، ۱۳۸۵.
- ۹- محمد بن یعقوب اسحاق کلینی کافی، ج ۵، مترجم علی اکبر غفاری، چاپ ۴ تهران، نشر دارالکتب الاسلام ۱۴۰۷ق
- ۱۰- قرائتی محسن، پیوندهای نماز، قم نشر المصطفی، ۱۳۹۰
- ۱۱- مجلسی محمد باقر بن محمد تقی، بحار الانوار، ج ۱۵، مترجم جمعی از محققان، چاپ ۲، بیروت بی نشر ۱۴۰۳ق،

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.